

Ămicul Școalei

Revistă pedagogică — culturală — socială.

Organul oficial al Revizoratului școlar, al Comitetului școlar județean și al Asociației învățătorilor din județul Alba.

Apare odată pe săptămână.

Un număr 3 lei.

Director: MARIAN SASU.

Prim colaborator: TOMA COCIȘIU

COLABORATORI:

I. Aldea, I. Dobre, A. Duvlea, Eman. Muntean, A. Ocnean, P. Petringenar, I. Pițic, A. Popa, Gh. Spătăceanu, Elena Dr. Stoianovici, N. Borza, I. Raica, Gr. Ursu, T. Trifa, V. Zdrenghea.

ABONAMENT: 150 lei pe an pentru membrii corpului didactic, iar pentru comitele școlare și particulare 180 lei. Redacția și Administrația la biroul Revizoratului școlar — Aiud.

Invățătorimea română

se agită mereu dela rășboiul încôace pe chestiunea salarului. Și de fapt, salarul acesta este așa de mic încât bietul învățător, mai ales în scumpetea mare de aslăzi, abia poate trăi din el.

Statul a venit în mai multe rânduri într'ajutorul învățătorimii, dar nici odată n'a putut satisface pe deplin justelor cereri ale învățătorimii. Motivele? Nu le mai spun, că le-au spus și arătat alții în repeșite rânduri încât toată lumea le știe și cunoaște.

Nu vreau să fiu profet mincinos, dar mie îmi vine a crede, că lucrul acesta se va repeta și de aci încolo. Înțeleg adică, că situația materială a învățătorimii române multă vreme nu se va putea îmbunătăți cum trebuie de către statul nostru.

Ce e de făcut atunci? Să despereze învățătorii noștri? Nu, nici decăt aceasta! Din contră, ei trebuie să se ridice, să prindă curagiu și să caute altă cale prin care și-ar putea îmbunăți situația materială. Și s'a aflat aceasta cale; e calea întovărășirii, pe care am

cerut-o în atâtea rânduri ca să o îmbrățișeze și învățătoria din județul nostru.

Cei înțelegători m'au ascultat; o parte însemnată dintre învățatori însă stau afară de cadrele organizărilor economice învățătoresci, cari s'au înființat în acest județ.

Spun unii dintre dânsii: „*Suntem săraci; nu putem să ne înscriem ca membrii în societățile respective pentru că acolo trebuie să se plătească, și noi nu avem bani pentru lucrurile aceste.*”

Sărmani oameni, ce greșit judecați! Invățătorii tocmai fiindcă sunt săraci, pentru aceea trebuie să se întovărășească. Dacă ar fi bogați, n'ar avea lipsă de sprijinul altora. Așa că sunt săraci trebuie să pună umărul unii lângă alții și cu puteri unite să facă ceea ce singuri n'ar pulea face.

Astăzi toată lumea se întovărășește. Nici cei *bogați* nu rămân neîntorărâșiți, fiindcă toți văd roadele bune ce se obțin prin întovărășire. Și oare pentru ce nu vreau să vadă și să înțeleagă lucrul acesta toți învățătorii noștri.

Că salariul învățătoresc e mic, nime nu o neagă. Dar cât e de mic acest salariu totuși se poate rupe câte ceva din el dacă *voiește* omul. Să ne lipsim pe un oarecare timp scurt de unele plăceri, cari costau parale, dar cari nu ne sunt strict necesare, și vom economisi atâta cât trebuie să plătim la asociațiile noastre, cari au de scop să ne ușoreze traiul vieții.

Invățătorii români, arătați mai multă *voiață și energie* în acțiunile voastre și veți ajunge foarte departe.

Marian Sasu.

Lacune în învățământul primar.

Într'un număr recent al ziarului „Viitorul” dl. prof. universitar G. G. Antonescu arată două lipsuri în învățământul primar. Vor fi ele multe, dar cele expuse de autor sunt dintre cele fundamentale.

1. „În cele mai multe școli sâtești același învățător trebuie să facă instrucția și educația la mai multe clase, uneori chiar la școala întreagă.”

Autorul e pentru punerea în aplicarea a diviziilor, șterse în legea nouă, și cari nu credem să învie din simplu motiv că sunt respingătoare și corpului didactic, unanim, i silă să-i vorbești de ele.

Constatăm însă că legiuitorul când a șters diviziile s'a oprit la drumul jumătate, și punctul cel mai greu, care-i revenea a fost ignorat, anume modul de funcționare al unei școli cu divizii, cari de pe o zi pe alta au fost șters și clasele au rămas aceleași, numărul puterilor didactice nu s'a înmulți.

Presupunând ca actuala programă reprezintă maximul, ar trebui reglementat *minimumul* pentru școala cu 7 clase și un învățător.

Dacă la noi programa e o chesiune de stat, nu de ținut cum e bunăoară în Anglia, legiuitorul român să aibă în vedere, mângâindu-ne și orgoliul nostru ardelenesc, aceea bună măsură din regulamentul ardelenesc, care pretinde fiecărui învățător de-ași face un preliminarium bazat pe programa analitică pe întreg anul, școala cu deamănuntul cum am zice, pe care îl supune spre *control* și *verificare* revizoratului școlar.

Învățătorul, singur la 7 clase, va avea, va trebui să aibă, reducere, chiar de n'ar avea-o pe hârtie, ea își ia ființă, căci natura nu se lasă forțată, timpul fizic nu se mai poate reglementa.

Sășii, practici, în împrejurări identice, au creat învățământul alternativ, ei ne stau nouă pildă vie, cu bogate experiențe și rezultate.

Nu-mi vine să cred că legiuitorul român la crearea reformei școlare a învățământului primar a studiat școala Sașilor; era imposibil să nu se lase convins de ingeniositatea reglementării școlii cu un singur învățător.

Mai mult. Un popor ca Sașii, cari nu au lipsă de mine să le aduc elogiile și nici eu nu-i laud din alte pricini decât voină să aduc folos școlii românești, au o programă, care stă deschisă tuturor, cu atâta material distribuit la 8 clase, cât avem noi la cele 4 clase, ciclul inferior!

Sășii au cultură veche, cu multă bună stare materială, fără analfabeți, blânzi și moi din fire ce e drept, dar stăruitori, Români dornici de învățătură, iarăș un mare adevăr, cu toate acestea le-ași da și lor să învețe atâta cât Sașilor, și cu atât putem să fim mulțumiți, valorificându-se dictonul; *non multa, sed multum*, și ne-am apropiat de citatul dlui *Dr. Anghelescu ministrul*

instrucțiunei, din Expunerea de motive la legea nouă la inv. primar: „Spiritul nu se educă copleșindu-l de idei numeroase și obscure, ci dându-i un mic număr de cunoștințe. . .”

În lumina acestor adevăruri și inv. cu 7 clase, increzători în sine își va face datoria cât de mulțumitor!

Toma Cocișiu.

Sedința comitetului asociației.

Comitetul asociației noastre învățătoarești a ținut la Aiud în ziua de 22 I. c. o ședință administrativă. Au luat parte domniile:

Andrieu Floașiu președinte, Vasile Șandru secretar, Ion Pavel casier, Emil Cheșcheș, Ion Udrea și Cornel Domșa, iar P. Petringenariu și Gh. Spătăcean, membrii în comitet au dat autorizații, ca să fie reprezentați la ședință prin alții. Prezenți mai erau d. revizor M. Sasu și d. subrevizor V. Maca.

În ședința recentă s'a statorit timpul și programul adunării generale. Astfel putem comunica, că adunarea generală a asociației se va ține anul acesta la Zlatna, în zilele de 21 și 22 Maiu, pe lângă un program foarte potrivit, care cuprinde chestiuni de mare interes pentru învățătorii noștri. Așa se va discuta: salarizarea, pensionarea, solidaritatea învățătorimii etc. Ca problemă pedagogică s'a statorit: „Cum s'ar putea aplicarea principiile școlii active la scris-celii“.

Cu prilejul adunării generale se va organiza o expoziție de lucru manual de către școlile din județ. Vor mai avea loc întreceri de coruri și jocuri naționale. Dacă va permite timpul se va face și o mică excursiune prin împrejurimi.

Ar fi bine, ca comitetul să aducă imediat la cunoștința tuturor programul adunării pentruca să se poată face din vreme pregătirile necesare.

În legătură cu aceste mai comunic, că la sfârșitul ședinței d. Andrieu Floașiu și-a dat demisia din presidenția asociației. Comitetul a primit aceasta demisie și a încredințat cu conducerea provizorie a asociației pe d. vicepreședinte P. Petringenariu. De altfel la proxima adunare generală a asociației va avea loc alegerea comitetului pe un nou period de trei ani. *Corespondent.*

Activitatea extrașcolară.

Din rapoartele primite aflăm, că în comuna *Răchita* s'au ținut în cursul lunilor Noemvrie și Decemvrie cinci șezători culturale. În aceste șezători s'au spus: 5 conferințe de către d. inv. dir. *I. Raica*, 1 conferință de dna inv. *Hortensia Raica născ. Hința*, 5 povești spuse de către elevi, 12 sfaturi de inv. *I. Raica*, 17 recitări de poezii, 9 coruri, 4 jocuri naționale, 6 bucăți cetite de către elevii cursului supraprimary, 1 dialog, 1 trilog.

S'au cetit din biblioteca populară 186 cărți de către 36 cetitori. S'au cetit din biblioteca școlară 112 cărți de către 40 elevi. Multe cărți s'au *ruinat* din cauza deselor folosiri. (În alte locuri cărțile rămân intacte în biblioteca școlară. Care e paguba mai mare? Nota Redacțiunii).

S'a ținut în fiecare Sâmbătă după amiază o oră de șezătoare cu copiii în care se citeau revistele „*Universul Copiilor*” și „*Albina*”, *abonate* de către ei.

Tot cu aceasta ocazie se mai recitau poezii frumoase, curiozități și povești din colecțiile revistei „*Foia Interesantă*”. Aceasta e cea mai plăcută oră de școală.

Ca și în anul trecut, în serile de iarnă, se ține cursul de impletituri de răchită cu elevii cl. V—VII și sătenii doritori. Se confecționează tot felul de coșuri. Cu aceasta ocazie se întrec, în a supune povești și glume, cei mari cu cei mici. Fiecare caută ceva nou pentru seara următoare de impletituri.

D. inv. *I. Raica* mai conduce apoi „*Tovărășia Tinerimei*” pe ai cărei membrii de asemenea îi obligă a lua parte la șezătorile culturale. Cu membrii acestei tovarășii se ține câte o ședință festivă în fiecare lună.

Iată ce poate face un învățător harnic și conștient. Tocmai de aceea îl și dăm ca exemplu celorlalți învățători din județ.

* * *

D. învățător *Ion Moldovan* din comuna *Uioara de Sus* a aranjat în ziua de 25 Dec. 1927 un frumos pom de Crăciun. Elevii școlară au delectat cu acest prilej numărul public asistent cu recitări de poezii drăguțe și cântări frumoase. A doua zi de Crăciun (26 XII 1927) a aranjat cu elevii cursului de adulți o producțiune teatrală, care a reușit în toate privințele. Din aceasta producțiune s'a ales și școala cu o sumă netă de 2778 lei.

Cu concursul dl. inv. *Moldovan* și dl. notar *Hentea* s'a înființat în suszisa comună în ziua de 8 I. c. o „*Reuniune de asigurarea vitelor*.” Cu acest prilej s'a mai ținut și o conferință cu subiectul: „*Folosul băncilor populare*”.

Cele multe înainte!

Cronicar.

Partea oficială.

Toate ordinele și circularele, ce se vor publica în partea acestor reviste, vor trebui să fie imediat înregistrate și executate conștient de către cei vizati.

No. 125—1928

Obiect: *Examenul de definitivat.*

Comunicăm copia ordinului On. Minister.

Nr. 156—1928 și invităm pe cei interesați să ne înainteze în timpul cel mai scurt posibil următoarele acte: 1) *Ordinul de numire cu titlul provizor*, 2) *Certificatu de serviciu*, 3) *Procesele de inspecție*. 4) *Caetele de lecțiuni*. Actele să fie timbrate în regulă.

„În baza dispozițiilor art. 118 din legea învățământului primar și art. 212 până la 221 exclusiv, din regulamentul de aplicare al aceleiași legi, vă rugăm a întocmi un tablou cu învățătorii și învățătoarele dela școlile primare și învățătoarele dela școlile de copii mici (grădini de copii) cari la 1 Martie 1928, au trei ani de funcționare efectivă cu titlul provizoriu în învățământul rural și cari obligați să se prezinte la examenul de definitivat la data de mai sus, tablou pe care îl veți înainta Inspectoratului școlar regional.”

„În conformitate cu dispoziția art. 159 învățătorii cari nu sunt originari din cele 20 județe din zona culturală, cu populație eteroglotă și cari au 2 ani de funcționare dela numirea cu titlul provizoriu și și-au luat angajamentul în scris și vizat de organele în drept că vor funcționa patru ani în aceste județe, au dreptul să fie înscriși la acest examen.”

„Deasemenea vor avea dreptul să se prezinte la examen și învățătorii ajutori, cu titlul provizoriu.”

„În acest tablou veți trece și pe învățătorii și învățătoarele ce au fost respinși de două ori la examen, pentru că nu au obținut media cerută de lege (7.00) sau acei cari nu s'au prezentat de 2 ori nemotivat la examen.”

„În tablou se va cuprinde numele învățătorilor, școala unde funcționează, starea civilă, școala normală pe care a absolvit-o, data și numărul ordinului de numire cu titlul provizoriu, pedepsele suferite și pentru a cătea oară este chemat la examenul de definitivat, fiecare candidat.”

Comitetul școlar al județului Alba.

No. 10—1928.

Obiect. *Intocmirea bugetelor pe 1928.*

Către comitele școlilor primare de stat.

În conformitate cu ordinul No. 49302—1927 al On. Casei Școlilor. Vă comunicăm următoarele dispozițiuni, cărora trebuie să vă conformați întocmai:

Anul financiar al Statului începând la 1 Ianuarie, urmează că și anul bugetar al comitetelor școlare trebuie să înceapă la 1 Ianuarie și să dureze până la 31 Dec. al aceluiași an. Prima consecință logică a începerii anului financiar la 1 Ianuarie este că la acea dată bugetul oricărui comitet școlar trebuie să fie întocmit. El intră în aplicare dela 1 Ian. sub rezerva aprobării Adunării Generale și a autorității imediat superioare.

Pe ziua de 1 Ian. veți începe să executați acel buget. În această executare însă veți ține neapărat seamă de dispoziția art. 35 din regulament care *oprește a se cheltui în primele 3 luni de aplicare al unui buget nou, mai mult decât s'a cheltuit în bugetul anterior, fie pentru personal, fie pentru material.*

Aceasta nu numai în primele 3 luni, ci tot timpul până veți primi aprobarea bugetului pe 1928 dela Comitetul școlar județean. Ori ce cheltuieli efectuate peste aprobările Comitetului școlar județean, vor fi considerate ca nelegal făcute și vor trebui restituite comitetului. Nu vom mai admite teoria „faptului împlinit“ invocată, de multe comitete, în anul trecut.

În alcătuirea bugetului se va ține seamă de următoarele norme :

1. Bugetul trebuie să fie întocmit conform *bugetului-tip* (se află la Cooperativa Învățătorilor-Aiud), ținându-se seamă de toate instrucțiunile ce l'însoțesc. Vom refuza verificarea și aprobarea oricărui buget care nu va fi întocmit conform formularului indicat, sau care va fi necomplet.

2. Bugetul va fi însoțit neapărat de o *expunere de motive*, prin care se vor explica veniturile și cheltuielile, plusurile sau micșorările prevederilor, față de bugetul exercițiului expirat. Dacă se va introduce un nou articol se va justifica necesitatea cheltuielii respective.

3. Pentru câteva articole bugetare atât dela venituri, cât și dela cheltuieli se vor întocmi *state desvoltătoare*, pe care le veți complecta cu toate științele cerute, așa încât să se poată vedea, pe larg și lămurit, proveniența veniturilor și cheltuielilor; în aceste state prevederile bugetare se vor defalca în componenții lor.

4. Nu se va prevedea nici un fel de *spor pentru personal* față de bugetul 1927.

5. Nu se va prevedea nici un fel de *salarisare pentru președintele* sau secretarul comitetului, nici pentru membrii lui. Conform legii, toate aceste funcțiuni sunt onorifice.

6. Nu se admite nici un fel de prevedere pentru *„întreținere“* sau *„hrană“* ori *„lemne“* membrilor corpului didactic sau administrativ. Asemenea prevederi cadrează foarte puțin cu demnitatea corpului didactic ca să insistăm mai mult.

7. În bugetul Comitetelor Comunale și cele rurale nu se admite nici un fel de cheltuială pentru deplasări decât numai la cercurile culturale.

8. Nu se admite la cheltuieli extraordinare decât 4000 lei la comitetele comunale urbane, și 3000 lei la comitetele rurale.

9 Din articolul: „Fond pentru deschiderea de credite” nu veți putea cheltui nici o sumă fără prealabila aprobare a Com.școl.jud.

10. S'a constătat cu surprindere că multe comitete procedează în administrarea comitetului ca față de o avere proprie. Să mulțumesc să inchee un proces verbal în care angajează comitetul — adesea cu sume foarte mari — fără să mai ceară aprobarea cuvenită. Punem în vedere comitetelor, că averile ce li-se încredințează li se dă în simplă administrație, iar nu în deplină proprietate, ca să poată dispune de ele. Ori ce fond al comitetului este averea publică; de ea nu dispune nici comitetul și nici chiar adunarea generală, decât în vârtutea unor ordine speciale și numai conform regulilor de contabilitate publică.

Faptul înscrierii în buget a unei sume nu înseamnă numai decât că aceea sumă poate fi cheltuită în totul, fără aprobarea felului în care să se cheltuiască.

* * *

Bugetul pe anul 1928 ni se va înainta cel mult până la 25 Februarie, iar contul de gestiune până la 8 Februarie a. c. *In acest scop dispunem, întrucât nu s'a făcut până acuma — ca fiecare comitet școlar să-și fină în timpul cel mai scurt adunarea generală*, care are să se pronunțe asupra lucrărilor sus amintite.

Pe viitor adunările generale ale comitetelor rurale și urbane se vor ține în luna Octomvrie; când se va vota bugetul și se vor face alegerile generale ale comitetelor.

Sediul comitetelor rurale este la școala respectivă. Așa fiind întreagă arhiva Comitetului, cât și registrele sale de secretariat și contabilitate trebuie să fie păstrate la sediul comitetului școlar. Nu este îngăduită nici o abatere dela aceasta dispoziție.

Prefect-Președinte,

Dr. Vancea.

Revizor-Secretar,

M. Sasu.

Rugăm a ni se achita din partea tuturor abonamentele restante și curente.

Poșta Redacțiunii. Dș. S. V. în U. „Cugetările” nu sunt publicabile. D. A. Ș. în C. Articolașul trimis îl vom publica în numărul proxim.